

ANEKS

KWESTIONARIUSZ DO OCENY PODRĘCZNIKA SZKOLNEGO – JEGO KOMPONENTÓW, FUNKCJI I JĘZYKA

STRUKTURA PODRĘCZNIKA I JEJ FUNKCJONALNOŚĆ

1. Czy koncepcja podręcznika jest czytelna?
2. Czy podręcznik ma funkcjonalną, przejrzystą i spójną kompozycję odzwierciedloną w spisie treści i układzie rozdziałów?
3. Czy tytuł podręcznika pełni funkcje informacyjną i motywacyjną (zachęca ucznia do korzystania z podręcznika)?
4. Czy tytuły rozdziałów są sformułowane jednoznacznie, precyzyjnie i utrzymane w jednolitej konwencji stylistycznej?
5. Czy treść tekstów jest zgodna z problematyką wskazaną w tytułach?
6. Czy w podręczniku zachowano właściwe proporcje między tekstem odautorskim (komponentem informacyjnym) a zadaniami i ćwiczeniami (komponentem zadaniowym)?
7. Czy w tekście informacyjnym (odautorskim) wyróżniono treści najistotniejsze (np. za pomocą elementów graficznych, kolorystyki)?
8. Czy w podręczniku zachowano właściwe proporcje między tekstem podstawowym (tekst przekazujący uczniowi treści poznawcze, które powinien on obowiązkowo przyswoić) a tekstem uzupełniającym (informacje fakultatywne, rozszerzające i pogłębiające treści podstawowe, np. fragmenty tekstów popularnonaukowych, teksty źródłowe, ciekawostki, noty biograficzne, słowniki terminów itp.)?
9. Czy definicje terminów i pojęć oraz twierdzenia, reguły (zasady), np. ortograficzne, są zawsze podawane w formie twierdzącej?
10. Czy konsekwentnie są podawane informacje o wymowie obcojęzycznych terminów, nazw i nazwisk?
11. Czy przypisy (np. rzeczowe, słownikowe) zostały rzetelnie opracowane?
12. Czy w podręczniku została zamieszczona bibliografia?
13. Czy układ każdej strony jest przejrzysty?

14. Czy zamieszczone w podręczniku ilustracje, schematy, tabele, wykresy a) stanowią źródło informacji uzupełniających tekst odautorski, b) są starannie opracowane, przejrzyste i czytelne?
15. Czy szata graficzna podręcznika jest a) estetyczna, b) funkcjonalna?
16. Czy oznaczenia graficzne, piktogramy są: a) potrzebne, b) czytelne?
17. Czy czcionka i interlinie są odpowiedniej wielkości?
18. Czy kolorystyka podręcznika jest stonowana?
19. Czy w podręczniku są przestrzegane zasady postępowania dydaktycznego (np. stopniowania trudności, systematyczności, łączenia teorii z praktyką)?
20. Czy podręcznik realizuje podstawowe funkcje dydaktyczne: a) informacyjną, b) motywacyjną, c) transformacyjną, d) samokształceniową, e) kontrolno-oceniającą?

DIALOGOWOŚĆ (RELACJE MIĘDZY NADAWCĄ A ODBIORCĄ PODRĘCZNIKA)

1. W jaki sposób autor podręcznika nawiązuje dialog z uczniem a) we wstępie, b) w poszczególnych rozdziałach?
2. Czy w przekazie informacji dominuje a) nastawienie na przedmiot wiedzy, b) nastawienie na osobę ucznia?
3. Czy i jak ujawnia się w podręczniku podmiotowe traktowanie ucznia?
4. Czy tekst odautorski jest łatwy w odbiorze (autor liczy się z możliwościami ucznia), czy odbioru nie utrudniają fragmenty przytaczanych publikacji (np. naukowych), dokumentów, ustaw lub innych źródeł informacji?
5. Czy autor opatruje komentarzem cytacje z ustaw, rozporządzeń lub literatury przedmiotu?

TERMINOLOGIA W PODRĘCZNIKACH

1. Czy liczba nowo wprowadzonych terminów na jednej stronie nie przekracza 3–4?
2. W jaki sposób są wyjaśniane nowe terminy: a) opisowo, b) przez podanie klasycznej (realnoznaczeniowej) definicji, c) przez podanie definicji synonimicznej (np. termin obcy – odpowiednik rodzimy)?
3. Czy definicje lub objaśnienia terminów, pojęć są zwięzłe i dokładne?
4. Czy definicje lub objaśnienia terminów i pojęć zilustrowano a) wyrazistymi i poprawnymi przykładami, b) materiałem ikonycznym (np. zdjęciami, reprodukcjami)?
5. Czy w podręczniku wprowadza się a) ciągi terminów synonimicznych, b) dwulety terminologiczne?
6. Czy nowo wprowadzane terminy są utrwalane poprzez używanie ich w pytaniach i poleceniach oraz zadaniach?
7. Czy terminy konieczne do przyswojenia są w tekście graficznie wyróżnione?

8. Czy do podręcznika jest dołączony a) słownik terminów i pojęć, b) indeks terminów?
9. Czy autor konsekwentnie podaje kryteria przywoływanych klasyfikacji?

PYTANIA I POLECENIA W PODRĘCZNIKU (KOMPONENT ZADANIOWY)

1. Czy sposób formułowania zadań dydaktycznych jest ujednolicony pod względem językowo-stylistycznym?
2. Czy treść zadań, pytania i polecenia są sformułowane jednoznacznie i precyzyjnie?
3. Czy pytania i polecenia w zadaniach nie powielają struktur językowych z tekstu informacyjnego?
4. Czy w podręczniku są zróżnicowane a) typy zadań, b) pytania i polecenia?
5. Czy liczba zadań, pytań, poleceń jest proporcjonalna do objętości rozdziałów?
6. Czy operatory (czasowniki operacyjne i zwroty) wykorzystane w zadaniach, pytaniach i poleceniach są zróżnicowane (nie powtarzają się)?
7. Jakie zadania, pytania, polecenia przeważają w podręczniku: a) o rozstrzygnięcie, b) alternatywne, c) o uzupełnienie, d) problemowe?
8. Czego najczęściej wymagają polecenia: a) odtworzenia informacji, b) przetworzenia informacji, c) rozwiązania problemu, d) urozmaiconych operacji związanych z tekstem informacyjnym?
9. Czy w układzie zadań, pytań i poleceń są uwzględnione zasady dydaktyczne (m.in. stopniowania trudności, logicznej kolejności)?
10. W jaki sposób autor podręcznika zachęca i motywuje uczniów do wykonywania zadań?
11. Czy autor próbuje łagodzić dyrektywność poleceń (np. stosując formy: *spróbuj, postaraj się*)?

POPRAWNOŚĆ JĘZYKOWA, STYLISTYCZNA, ORTOGRAFICZNA I INTERPUNKCYJNA

1. Czy język podręcznika jest poprawny (zgodny z normą wzorcową)?
2. Czy styl wypowiedzi jest stosowny?
3. Czy styl tekstu jest jednorodny?
4. Czy ewentualna niejednorodność stylowa jest funkcjonalnie uzasadniona?
5. Czy autor unika powtórzeń wyrazowych i składniowych?
6. Czy myśli formułowane są w sposób jasny i logiczny?
7. Czy teksty są poprawne pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym?
8. Czy tekst informacyjny nie jest zbyt a) rozwlekły, b) monotony albo c) skrótowy?
9. Czy i w jakich segmentach tekstu autor podręcznika wykorzystuje elementy stylu a) naukowego, b) potocznego, c) artystycznego?
10. Czy w podręczniku konsekwentnie stosuje się jednolity zapis nazw własnych, terminów, wzorów itp.?
11. Czy przeprowadzono staranną korektę podręcznika?

KOMUNIKATYWNOŚĆ

1. Czy indeks czytelności podręcznika nie jest a) zbyt wysoki (nie przekracza wskazanego dla danego poziomu edukacyjnego zakresu więcej niż o 2 jednostki), b) zbyt niski?
2. Czy wypowiedzenia w podręczniku nie są rozbudowane, czy nie mają zbyt skomplikowanej struktury (np. są to zdania wielokrotnie złożone ze wstawkami nawiasowymi, wielosegmentowe wyliczenia, zdania pojedyncze z przydawkami rozwijającymi)?